

TAALSCHATTEN!

Kees heeft een verrassing voor Joran. Een kaart vol met schatten van over de hele wereld! Joran wordt helemaal enthousiast: Wow, we worden rijk!!! Hij ziet zichzelf al helemaal shinen met goud en juwelen. Maar bij ieder land waar ze komen vinden ze geen goud of juwelen in de schatkist, maar een boek én een woord in een vreemde taal... Kan Joran deze taalschatten wel waarderen?

In deze les staan volksverhalen en meertaligheid centraal. De leerlingen gaan zelf, met hun eigen talenpaspoort op zak, op ontdekkingsstocht. Welke taalschatten zullen zij in hun klas hebben? En welke verhalen horen hierbij?

Introductie 15 min.

Je introduceert de les door de aflevering van de BiebBoys te bekijken.

Stel de volgende vragen:

- Waar ging de aflevering over?
- Vind jij dat taal rijkdom is?
- Welke talen spreek jij zelf?
- Welke talen zou jij graag willen leren? En waarom?

Vertel de leerlingen dat het Nederlands niet zoveel wordt gesproken in de wereld. Nederlands staat ongeveer op de 40e plaats in de wereld als het gaat om hoeveelheid sprekers; het Mandarijn (taal uit China) staat op de 1e plek. Het is dan ook altijd nuttig als je meerdere talen goed kunt spreken. Want de ene taal zit de andere niet in de weg. Ze helpen elkaar juist! Want als je meertalig bent heb je via verschillende talen toegang tot heel veel kennis, informatie en andere culturen.

Kern 60 min. (differentieer naar niveau)

(15min) Opdracht 1 Talenpaspoort

Niets is leuker dan op reis gaan. Alleen je kunt niet op reis zonder paspoort! Daarom is het van groot belang dat je eerst je eigen talenpaspoort maakt.

Gebruik de PowerPoint en het werkblad.

Praat samen met de leerlingen na over deze opdracht.

Vraag aan de leerlingen bijvoorbeeld: In welke taal droom jij? Hoe vertel jij geheimen? Met wie spreek je welke taal?

Praat je anders tegen je huisdier dan tegen je ouders?

Hang de talenpaspoorten op in de klas.

(15min) Opdracht 2 Reizende talen

Vertel aan de hand van de ppt. wat de lln. gaan doen.

Stap 1: De lln. gebruiken het werkblad.

De lln. werken in tweetallen. Bekijk de lijst van woorden eens. Welk Nederlands woord hoort hierbij? En hoe zou het komen dat juist dit woord in zoveel landen zo op elkaar lijkt? Antwoord: koffie; handel

Stap 2: De lln. gebruiken het werkblad en schrijven de woorden bij het juiste land op de wereldkaart. Gebruik eventueel een atlas.

Stap 3: Kijk nu samen eens goed naar de wereldkaart: Wat valt op?

Antwoord: Hoe dichter de landen bij elkaar liggen, hoe meer het geschreven woord voor koffie op elkaar lijkt.

Voor wie: Groep 5 t/m 8

Duur: +- 90 min,

Benodigheden: digibord, PowerPoint, aflevering BiebBoys, werkblad 'talenpaspoort' en 'wereldkaart', Atlas, kleurpotloden en A4-papier

Vorbereiding: Print de werkbladen uit en bereid de les voor; leg A4-papier en kleurpotloden klaar

(30min) Opdracht 3 Taalschatten

Bespreek de PowerPoint.

Vertel dat de spin Anansi is een soort sprookjesfiguur die meegereisd is via de verhalen van tot slaaf gemaakte mensen. Door de slavenhandel is Anansi niet alleen bekend in West-Afrika, maar ook in landen als Suriname, de Antillen en het zuiden van Amerika. Via Suriname en de Nederlandse Antillen, waar ook Nederlands wordt gesproken, zijn deze verhalen weer terecht gekomen hier in Nederland.

Vertel dat ook uit andere landen verschillende verhalen, zoals sprookjes, zijn overgewaaid. Vraag aan de leerlingen: Waar komt Roodkapje vandaan denken jullie? Antwoord: Frankrijk! En het volksverhaal over Mulan? Antwoord: China. En het verhaal over Ali Baba en de 40 rovers? Antwoord: Perzische Rijk (nu Iran).

Vertel aan de leerlingen dat het mooie aan deze sprookjes en volksverhalen is dat ze een wijze les bevatten.

Stap 1: De lln. gaan op het internet of in een boek op zoek naar een sprookje of volksverhaal uit hun eigen cultuur of juist een verhaal uit een andere cultuur die ze nog niet zo goed kennen. Welke wijze les vinden ze in het verhaal?

Stap 2: De lln. schrijven deze wijze les op een poster (A4-formaat).

Stap 3: De lln. beelden op de poster deze wijze les uit. De lln. tekenen wat ze erbij vinden passen. Bijvoorbeeld: de omgeving en de personages uit het verhaal. Wijs de lln. erop dat het duidelijk moet zijn uit welke cultuur of welk land dit verhaal komt bijv. door de naam van het land en de nationale vlag te laten zien.

Stap 4: Hang de posters op in de klas!

Afsluiting 15 min. (Nabespreken)

Bespreek de les klassikaal na met behulp van de volgende vragen:

- Wat vonden de lln. van de les?
- Wat hebben ze geleerd over de verschillende talen die in de klas zitten?
- Zijn ze nieuwsgierig geworden naar andere talen/volksverhalen?
- Welke wijze lessen op de de volksverhalen is ze het meest bij gebleven?

Tips:

- Het lesrooster zit vol, maar er zijn elke dag wel een paar minuten over. Gebruik die bijvoorbeeld voor meertaligheid. Ga op zoek naar woorden uit de les (thematische woordclusters) en zoek de vertaling in andere talen. Maak gebruik van mogelijke taalexperts (meertalige kinderen) in je klas! Lijken deze woorden op elkaar? Zo werk je aan het taalbewustzijn van de leerlingen.
- Maak een meertalige woordenwolk rondom een bepaald woord dat in de les is behandeld. Hang een foto/afbeelding bij dit woord in het midden en de vertalingen eromheen. Zo maak je meertaligheid zichtbaar in de klas.
- Bekijk de uitzending van het [Klokhuis over meertaligheid](#).
- Speel met de (thuis)taal van de kinderen. Benader het spreken van meerdere talen positief, want dat draagt ook bij aan de eigenwaarde en het zelfvertrouwen van meertalige kinderen!

Leerdoelen

- De ln. denken na over de talen die ze kennen en spreken gekoppeld aan hun gevoel
- De ln. vergroten hun taalbewustzijn en hun kennis over de verwantschap van talen
- De ln. spelen met talen en hun fantasie
- De ln. leren meer over volksverhalen uit verschillende culturen

Deze les sluit aan bij kerndoelen:

1, 5, 9 en 12

Wij zijn te vinden op Instagram en TikTok:

[@debiebboys](#).

De BiebBoys voor thuis!

Thuis heb jij vast nóg veel meer taalschatten. Kies een mooie spreuk, wijsheid, spreekwoord of wens uit jouw familie of cultuur. Schrijf deze op in je thuistaal en neem deze mee naar school. Presenteer aan de rest van de klas wat jouw gekozen woorden betekenen. Deel ze ook op Instagram @debiebboys.

VERDIEPING (GROEP 7/8)

Bedenk een eigen taal!

Bekijk met de leerlingen deze [Klokhuis-aflevering over het boek Terra Ultima](#). Dit boek van de Nederlandse kunstenaar Raoul Deleo kan gelezen worden als een dagboek over een ontdekkings-tocht naar een nog onontdekt continent: Terra Ultima. Op dit continent wonen allerlei bijzondere dieren, die een mix zijn van twee aardse dieren. Denk bijvoorbeeld aan de giraffeslak of de koraalpanter. Het bevat tekeningen die de fantasie prikkelen. Reserveer het boek bij de Bibliotheek of bekijk platen uit het boek op internet.

Laat aan de leerlingen enkele voorbeelden zien uit het boek. Fantaseer met de leerlingen: Welke dieren zouden daar nog meer kunnen wonen? Als de fantasie niet op gang komt, geef dan bijv. deze voorbeelden: Een dolfijnkever of een parkietluisaard. Vraag aan de leerlingen: Als er mensen op dit continent zouden wonen, die samen een taal spreken die net als de dieren een mix is van verschillende wereldtalen, welke talen zouden op Terra Ultima dan gesproken worden? Geef een voorbeeld aan de hand van jouw klassencontext: Zitten er Turksprekende leerlingen in je klas, noem dan een verzonnen taal als het Turkerlands of het NederTurks. Vraag aan de leerlingen hoe de dieren uit het boek dan zouden heten in die taal (bijv. giraffeslak in Turkerlands = zürafaslak, want zürafa = giraffe in het Turks). Gebruik hierbij de meertalige kinderen uit je klas als taalex-perts.

(30 min) Opdracht: Taalontdekking

Stap 1 Werk in tweetallen. Welk dier woont er nog meer denk je? Bedenk een dier dat bestaat uit twee andere dieren.

Stap 2 Teken samen dit dier op een A4-poster.

Stap 3 Bedenk welke taal volgens jullie op Terra Ultima gesproken wordt. Welke mix van twee talen?

Stap 4 Hoe zou het dier in die taal heten?

Stap 5 Bedenk een kort volksverhaal over jullie dier. Vertel dit verhaal in het Nederlands, maar gebruik vooral ook andere thuistalen erbij.

Stap 6 Hang de posters op in de klas.

